

KNIHA ZLÍN

☰ KNIHA ZLIN

Karel C. Grig
Hadí dcera

HADÍ DCERA

Karel C. Grig

KNIHA ZLÍN
2015

Copyright © Karel C. Grig, 2015
Illustrations © Markéta Hlinovská, 2015

ISBN 978-80-7473-350-5 (PDF)

Prolog

Stále pršelo.

Už dva dny a dvě noci.

Na kostelní věži tlouklo čtvrt před půlnocí.

Zavázal jsem poslední desky, otevřel lahev whisky, připil sám sobě na konec projektu (kolikátého za ta léta?) a šel si lehnout. Musel jsem spát, protože ostrý zvuk zvonku mě probudil. Vyklonil jsem se oknem do mokré tmy. Dešťové kapky rozechvívaly husté listí v korunách javorů, na obzoru se míhaly blesky, z dálky doléhalo dunění. Veřejné osvětlení svítilo, ale v temnotě ulice pod korunami stromů jsem nikoho neviděl.

Zvonek zazněl znovu.

Sešel jsem o dvě patra níž, rozsvítil venkovní světlo a odemkl vchodové dveře. Za plotem stál člověk.

„Je otevřeno,“ pokynul jsem mu.

Prošel brankou, a jak se blížil, světlo mu modelovalo tvář. Zastavil krok přede mnou. Než promluvil, pomalu zvedl pravé předloktí a namířil na mě ukazovák jako hlaveň revolveru. S přísným výrazem se mi díval do očí.

„Hledal jste mě.“

Odkáslal jsem si a naprázdno polkl, než jsem přikývl.

„Hledal. Podáte mi ruku, nebo jste přišel ve zlém?“

„Četl jsem vaše knihy.“

Revolver se proměnil v podávanou ruku. Stiskl jsem ji.

„Pojďte dál.“ Ustoupil jsem stranou. Vyšli jsme do patra, muž se usadil na pohovce, já došel pro sklenice a lahev. V temném domě svítila jen stojací lampa za mým křeslem.

*„Proč jste nechal v textu tolik bílých míst? Víte přece víc.“
Muž jemně zakroužil sklenicí s medově zlatavou tekutinou.*

*„O mnoho ne, uznejte sám. A měl jsem strach, hlavně o vás.
Čekal jsem, že se mi ozvete po Třetí kapli. Místo toho se ke mně
dostaly texty, které získal V. CH.“*

*„Přiletěl jsem do Prahy jen na pár dní, potkat se s dětmi
a s přáteli. Už tady sedm let nežiji a je ve hvězdách, jestli se
ještě někdy vrátím. Chcete ta bílá místa vyplnit?“*

„Velice rád.“

Rozhlédl se kolem sebe.

*„Nechci, abyste si mě nahrával. Psané poznámky mi ne-
vadí.“*

*Dopil, odložil sklenku na stolek, pohodlně se na pohovce
uvelebil a zavřel na chvíli oči. Než začal vyprávět, stačil jsem
nám oběma dolít.*

ČÁST PRVNÍ

Welmoed

Hroty spojeneckých armád prorážely německé obranné linie západní i východní fronty. Pancéřované stroje, které se před pěti lety rozlezly z Německa po celé Evropě jako obrovské štenice, podléhaly náporu ocelových brouků, valících se proti nim od břehů Atlantiku i z východních plání. Za ozbrojenými vojáky postupovali vojáci s psacími stroji a mobilními kanceláři. Jejich úkolem bylo zdokumentovat rozsah demolice světadílu a zachránit z jeho zpusťoveného uměleckého dědictví, co se dá. S třetí americkou armádou generála Pattona postupoval jako zvláštní agent nadporučík Walter Horn, historik umění, znalec středověku, Němec. V šestadvaceti odešel před narůstající mocí nacistů do Itálie, po čtyřech letech vědecké práce v Německém ústavu dějin umění ve Florencii se vystěhoval do USA. Americké občanství získal jako pětatřicetiletý v roce 1943, přihlásil se do armády a jako rodilý mluvčí měl za úkol vyslyšet zajaté Němce. Především jeho zásluhou byly objeveny korunovační klenoty Svaté říše římské národa německého ukryté nacisty ve speciálně upraveném bunkru v Norimberku, ale zachytil a zaznamenal spoustu dalších stop po ukrytých památkách, na které se dodnes nepřišlo.

1

Eda stál v tichu mezi třemi mohutnými stroji. Balancoval na nakloněném betonovém špalvu, z jehož obou konců čouhala tenká střeva pokroucených drátů ocelové výztuže. Přímo za ním menší bagr jako zakletý

dinosaurus rozvíral zubaté čelisti nad zbylou hmotou betonu, aby z ní, až se čas znovu rozběhne, vyžvýkal zbytek kovových vnitřností. Opodál odpočíval kolový buldozer s rozbíjecím kladivem, opřeným špičí o zem. Eda se díval do obrovské lžíce třetí mašiny. Na jednom ze zubů na hraně lžíce byla naražena špičatá pánská polobotka. Zdeformovaná a umazaná blátem, přesto stále upomínající na původní elegantní fazonu. Uvnitř lžíce i pod ní ležely ve změti rozbitého betonu, cihel a hlíny kusy zahnědlých kostí zčásti obalené jílem. Mezi stroji na vlhké zemi poskakovaly a poletovaly dvě straky. Odháněly menší ptáky, občas se zarazily a s nakloněnými hlavičkami čekaly, zda už ti lidé odejdou, aby mohly dál zkoumat rozrušenou zemi. Eda se rozhlédl kolem sebe. Rozrytá hlína, vlevo dvě hromady rozemleté suti, u nich velká pojízdná drtička. Vpravo dosud nezpracovaná, desítky metrů se táhnoucí halda materiálu ze zbořené stavby. Polámané trámy, kusy cihelného zdiva a betonu, kamení, zemina, zkroucené dráty a prach. Obrátil se ke skupině mužů, stojících opodál.

„Všimli jste si ještě něčeho? Myslím něčeho neobvyklého?“

mlčeli a vrtěli hlavami.

„Co o té stavbě víte?“

Všichni se otočili k nakrátko ostříhanému prošedivělému muži v čistých červených montérkách.

„Byl to starší kravín, pane komisaři. Pro jízdu ho postavili v roce šedesát jedna a krásy tu byly až do devadesátého. Pak se v něm sedmnáct let skladovala sláma. Bouráme ho, protože tu budou parcely pro domky...“

„Ty vole, nechtěl bych mít barák na místě, kde někoho zamordovali,“ ozvalo se z hloučku.

„Ty práce budete muset zastavit,“ řekl Eda.

Muž v červených montérkách pokýval hlavou.

„No to je jasný. To je jasný.“

Zaplněnou pražskou kavárnou Louvre rezonoval hlučný proud řeči desítek hostů, v doprovodu cinkotu lžiček o sklenice sílil a slábl v nepravidelných vlnách. U jednoho ze čtyřmístných stolků, stojících volně v prostoru v kuřáckém oddělení, seděli proti sobě dva muži. Staršímu holohlavému, silnější postavy, táhlo na sedmdesát. Na svět se díval přes brýle se zlatými obroučkami a číšníkům, přicházejícím od baru s jídly a nápoji, nastavoval záda. Mladšímu, sedícímu tváří ke vchodu, mohlo být kolem čtyřiceti. Se starším mužem prohodil sem tam pár anglických slov, upíjel třetinkové pivo a pozoroval přicházející hosty. Zpozorněl, když se zpoza pultu při vstupu vynořil vysoký bělovlasý muž v černém obleku s leskle černou aktovkou v pravé ruce. Kráčel ráznými kroky, ale v portálu mezi sály se zastavil a rozhlédl.

„Je tady, táto.“ Mladší muž zhoupnul hlavu nazad a mírně našpulil rty, jako by chtěl na přichozího vystřelit špičkou brady.

Obrýlený muž se pomalu otáčel, ale v tu chvíli už člověk v obleku mířil k jejich stolu. S mírnou úklonou podal ruku staršímu, který naznačil vstávání, ale na židli se jen nadzvedl, poté si potřásl pravicí s již stojícím mladším.

„Jmenuji se Hoorn. David Hoorn. S otcem jste hovořil telefonicky,“ ukázal na muže se zlatými brýlemi.

„Doktor Mašita. Těší mě, že vás poznávám, pánové.“ Příchozí se představil angličtinou s tvrdým českým přízvukem. Hoornové se krátce setkali očima, doktor Mašita odložil aktovku na sedák volné židle, sako položil přes opěradlo a přisedl si k mladšímu muži.

„*Ez ólredy séd mistr Měšit, evrysing stends forěšit.*“ Doktor se hlasitě rozesmál. Jeho společníci ze zdvořilosti nadzvedli koutky úst a znovu na sebe pohlédli. Mašita pokračoval: „To složili moji kolegové v Courtaldově

institutu. Moje jméno nedokázali vyslovit. Učil jsem je to, šel jsem na ně i přes Japonce, Ma-schi-ta, stejně to nesvedli. Já si totiž občas postěžoval jako hostinský Palivec ze Švejka,“ ztišil hlas a zabručel: „Stojí to všechno za hovno,“ opět zesílil: „A oni pak dali dohromady tuhle řikanku.“

„Žijete v Londýně, pane Mašito?“

„V Londýně a také tady v Čechách. Kousek za Prahou. Mám tam takové své sídlo. To přeháním, samozřejmě. Opravuji budoucím generacím jednu opuštěnou sakrální stavbu. Emigroval jsem v šedesátém osmém, hned po ruské invazi, a vrátil se až po Havlově převratu. *Faklať Cháfl!*“ vykřikl náhle, udělal nad stolem ukazovákem a prostředníkem věčko, jako když se hlásí, a přitom shodil loktem pивní sklenici. Číšník, který se právě dostavil k jejich stolu, ji obratně zachytil. Muži si objednali a slova se ujal Hoorn starší.

„Pane Mašito, pojďme k věci, prosím. Volal jste mi na telefonní číslo Plichtovy nadace, že máte informace o záležitosti, která nás zajímá. Do telefonu jste ale nic bližšího sdělit nechtěl. Chci se ujistit, že jste měl na mysli ztracené mozaiky z Plichtovy hrobky.“

„Mozaiky, ano.“ Doktor Mašita vážně zakýval hlavou.

„Jak víte, že se o ně zajímáme?“

„Všechno vím přímo od vás, pánové. Před nějakým časem jste požádali památkový ústav, zda by vám o nich poskytl informace. Popis, fotografie. Občas tam zajdu. Z nostalgie. Lidé se mění, ale nábytek se nemění. Jako onen kabát, podle kterého poznal ten Rus svého bratra i po osmdesáti letech. Stojí tam pořád stejná židle i stůl. Moje židle a stůl. A stále mě tam považují za kolegu. Pokaždé se posadím, zavřu oči, nasaji vzduch a na okamžik jsem o půl století mladší. Nadační žádost jsem objevil v archivu ve složce o rekonstrukci hrobky, telefonní spojení na internetu.“

„Odpověděli nám, že nic nemají. Říkáte před nějakým časem... Vždyť to je patnáct let.“

„Asi tak. Zastupoval jste tenkrát paní Plichtovou.“

„Nebyla to pravda? Proč jste se ozval až teď?“

„Pánové, prosím, dovolte mi krátké expozé. Studium dějin umění a estetiky jsem dokončil koncem padesátých let. Komunisté sice pořád kousali, ale bolelo to přece jen o něco méně než ty roky předtím. Jejich slohem se stal takzvaný socialistický realismus a i dějiny umění píší vítězové, pánové. Předtím, ve dvacátých a třicátých letech, se těmi vítězi stali modernisté vyznávající funkcionalismus. Jeden z jeho proroků, pan Teige, teoretik zničený komunisty, hned na začátku té úžasné proletářské budoucnosti, po které sám tak toužil, tehdy napsal: ‚Je třeba vysvoboditi se ze slohového zmatku a historismu devatenáctého věku, popříti tuto senilní, nemohoucí a netvůrčí architekturu, bezduché vetešnictví...‘ a tak dále. V té době ale v moderním stylu začali nacházet zalíbení i buržousti, vítěz Stalin nařídil přehodit výhybku a zrodila se naše sorela, socrel, komunistický sloh. Mimochodem nejen v tomhle ho předběhl už Hitler a stejně jako Hitler se svým Speerem začali i komunisti tahat z klobouku antiku, potažmo renesanci a také devatenácté století. Samozřejmě by si to nikdy nepřiznali, zaklínali se lidovým uměním, ale díky tomu to zavržené století pomalu, a ještě jen u některých, přestávalo být považováno za slepou cestu, defilé pseudoslohů, ztracený čas. Místo hanlivé předpony ‚pseudo‘ se počala ujímat pozitivní předpona ‚novo‘ a já se do toho temného věku zamiloval. Unikál jsem do něho. V době radostných zpěvů a vzývání šťastných zítřků jsem nasával jeho zatuchlý dekadentní romantismus a mimo jiné také objevil Plichtovu hrobku. V oficiálním seznamu Mockeroých prací není, ale když jsem jednou v univerzitní knihovně listoval *Žprávami spolku architektů a inženýrů*

z roku 1881, kde Mocker psal o úpravě arkýře v Karolinu, narazil jsem v nich na založený výstřižek článku z nějakých starých místních novin. Nepodepsaný autor v něm dovozoval Mockerovu spolupráci na Schwarzenberské hrobce a v závěru se zmínil též o hrobce Plichtově, i když jeho autorství se ani u jedné z nich přímo doložit nedá. V tom článku jsem, pánové, poprvé četl o našich mozaikách a předpokládám, že pisatel musel mít informace přímo od Plichtovy rodiny...”

„Proč si to myslíte?“

„Kde by se dozvěděl, že baron jednal o projektu s architektem Mikšem, Mockerovým asistentem, že je baronův bratr přivezl z Itálie a že jim říkali Petrovy?“

„To tam stálo? Co ještě?“

„Už nic dalšího, ale probudilo to můj zájem. Stavbu jsem navštívil, prohlédl si ji, po nástupu k památkářům jsem zorganizoval prohlídku celé hrobky včetně otevření krypty, prosadil její zapsání na seznam staveb hodných zřetele a...”

„Kdy to bylo?“ vystřelil otázku starší Hoorn.

„V roce padesát devět, v létě.“

„A mozaiky tam byly? Viděl jste je?“

„Samozřejmě. A nejen to. Důkladně jsem si je prohlédl, změřil a vyfotografoval.“

„Vy máte jejich fotografie?“

„Bohužel nemám.“

„Ztratil jste je? Ukradli vám je?“

„Nic z toho, pánové. Když jsem nechal vyvolat film, byl černý. Jako když fotografujete slunce.“

„Fotil jste s bleskem?“

„S bleskem i bez něj. Natáhl jsem si kabel pro reflektory až z márnice.“

„Špatný film?“

„Fotografie interiéru byly na stejném pásu bezchybné.“

„Tak jak si to vysvětlujete?“

„Jsou věci mezi nebem a zemí, pánové.“

„Nesmysl.“

Doktor Mašita pokrčil rameny. „Mohu pokračovat?“

„No jistě,“ utrousil Hoorn starší nevrle.

„Hrobku někdo v šedesátém prvním roce vykradl a mozaiky vzal s sebou. To jsem si myslel až donedávna.“ Doktor se odmlčel a hleděl střídavě do očí mladšímu i staršímu společníkovi.

„Chcete říct, že už si to nemyslíte?“ promluvil konečně Hoorn starší.

„Chci říct, že si tím už nejsem tak jist, jak jsem si myslel, že jsem.“

Hoornové se opět krátce setkali pohledem, starší se zamračil a zavrtěl hlavou.

„Co si slibujete od toho, že nám o nich něco povíte?“

Doktor Mašita se skromně usmál.

„Jste oba právníci, pánové. Naše zájmy nekolidují. Předpokládám, že mozaiky chcete získat pro Plichtovu nadaci. Pokud se vám to povede a pokud vám je moje informace prokazatelně pomůže objevit, doufal jsem v poskytnutí určité protislužby.“

„Protislužby? Vy nechcete peníze?“

„Ne tak, jak možná myslíte. Mám o dost víc, než potřebuji. Žiji sám, nemám děti a nemám už ani žádný životní cíl kromě jednoho. Chci napsat práci na téma Petrových mozaik a zveřejnit ji v odborném tisku.“

Hoornové na sebe znovu pohlédli. Starší se dokonce usmál a v jeho další řeči znatelně opadlo napětí.

„Rozumím vám. Zapišete se do dějin umění jako ten, kdo pro svět objevil málo známý, navíc ztracený umělecký skvost.“

„A právě tady, pánové, potřebuji vaši pomoc. Jednak mi laskavě poskytnete místo a dostatek času v klidu objekt prozkoumat, a až s tím budu hotov, pomůžete mi dostat se s tím do novin a televize.“

„Váš návrh zvážíme, pane doktore. Jeví se seriózní a můžeme v tomto duchu připravit i jakousi smlouvu. V zájmu všech je, samozřejmě, zatím o záležitosti mlčet. Závisí to na jediné věci. Co nového nám o těch mozaikách povíte, pane doktore?“ zeptal se pomalu a klidně Hoorn mladší.

„Pánové, jsem přesvědčen, že vím, u koho je najdeme.“

3

Pocit, že za mě po vydechnutí někdo cizí ještě trochu vydechne, polevil, ale nezmizel. Skutečně se nemoc vrací? A která to bude tentokrát? Před osmnácti lety jsem zažíval totéž. Pak jednoho červnového dne, po dvou týdnech v nemocnici a spoustě vyšetření, napochodoval k mé posteli primář společně s ošetřující lékařkou i hlavní sestrou a pogratovali mi. Podle rentgenových snímků jsem měl na výběr ze dvou diagnóz a potvrdila se ta druhá. Na rozdíl od té první se na ni neumíralo a dala se vyléčit, i když to trvalo rok.

Stál jsem teď u otevřeného okna v patře malého hotýlku na chorvatském ostrově Mljet. Před mýma očima se rozprostírala rozlehlá zátoka. Pode mnou, přivázaný záďemi k molu, se v mírném vánku pohupovaly jachty i malé rybářské loďky. O kus dál, uprostřed vodní plochy, kotvil modrý dvojstěžník s nizozemskou vlajkou na zádi. Před týdnem (připluli jsme s přáteli na vypůjčené jachtě) jsem se tu nechal vysadit, připadalo mi to jako dobrý nápad. Během plavby jsem se snažil zapsat svůj příběh s Vittii, záhadnou dívkou, do které jsem se před čtyřmi lety zamiloval a která se mi ztratila. Tady na ostrově jsem chtěl své zápisky dokončit, což mi trvalo déle, než jsem předpokládal, a až dnes jsem konečně cítil, že jsem všechno podstatné zachytil.

Po lehkém obědě (hoteliér mě při něm ubezpečil, že můj účet je krytý ještě zhruba na týden) jsem text zazálohoval na disketu i se svým deníkem, několika skicami a schématy a vyrazil jsem ven. Přešel jsem kopce směrem k jižnímu pobřeží, vystoupal serpentiny nad Velkým jezerem a pak jsem pomalu kráčet po vrstevnici pohodlnou, auty vyježděnou stezkou nad mořem. Slunce mi zahřívalo temeno hlavy a já si stále víc uvědomoval pošetilost svého počínání. Co chci? Co opravdu chci? Najít Vittii? A když se mi to nepodaří, tak tu někde umřít? Je ten pocit smutku a ztráty, který v sobě sentimentálně živím, stále ještě láska? Lžu sám sobě. A lžu si celý život. Nejsem schopen uskutečnit svoje představy o tom, kdo chci být a co chci dokázat, svoji neschopnost si vždycky nějak okecám nebo svedu na někoho jiného. Ostatní mě sice považují za regulérního blázna jako každého, kdo se léčil na psychiatrii, což mě před nimi může omlouvat, ale i v tomhle lžu sobě i druhým. Můj pobyt v blázinci skutečně někdo způsobil a já nejsem o nic větší blázen než kdokoli jiný. Uvěřil jsem tenkrát Vittii, Flódovi, svému kamarádovi ze školy, i Frickovi, jeho podivnému sluhovi, že se v jejich společnosti mohu stát někým výjimečným. Podlehl jsem chtivosti, tomu jedu myslí, jak říkají buddhisté. Chtěl jsem se podílet na tajemství, něco se dozvědět, chtěl jsem, aby mě Vittie milovala a žila se mnou, ale teď jsem si znovu a znovu říkal, proč o to stát a co s tím, pokud mě zase čeká nemocnice a s ní opět sázka na život? Vyhraji i tentokrát? V této souvislosti a navíc v jarní, až rajské kráse ostrova Mljet všude kolem mi náhle celý příběh o ztracené lásce i o pátrání po Třetí kapli připadal stále vzdálenější a pro můj život méně a méně důležitý. Kdo je vůbec Vittie? Kdo byla? Střelená holka? Čarodějka? Flódova sestra? Možná s ní mám dítě, vzkázala mi to tím svým záhadným způsobem, kdy si nemohu být jist, jestli to byla skutečnost,

nebo nějaká forma představy, halucinace. Ale ona se už déle než tři roky neozývá, já stárnu a nemám nejmenší tušení, kde ji hledat. A Fricke s Flódou? Flóda mi poslal dopis. Pokud psal pravdu, je teď někde v brazilských pralesích a už se nikdy nepotkáme, ale naposledy jsem ho viděl, či spíše tělo s jeho tváří, potopeného ve zvláštní truhle v podzemí jeho domu. Dodnes nevím, jestli tam procházel nějakou omlazovací kúrou, což mě napadlo až mnohem později, nebo byl mrtvý. Jeho sluha Fricke mi to nikdy neobjasnil, jen mi důrazně kladl na srdce, abych nezapomněl, že pokud ho, Fricke, nezastihnu (což se stalo, jejich dům vyhořel a vlastně zmizel), že se mi ozve sám. Zatím k tomu nedošlo a díky Flódovi jsem bohatý člověk. Daroval mi, nebo spíš odkázal hodně peněz. Jenže co když si dojde svůj vklad vybrat? Nemohu ani vyloučit, že jsem mu už zaplatil a ani o tom nevím. Ostatně něco se mnou všichni společně prováděli a dodnes mi není jasné, co to bylo a proč to dělali. Nebyli právě oni ti skuteční blázni? Vittiiina zmínka o Ogygii při našem posledním setkání, kdy nás dva přirovnávala ke Kalypsó a Odysseovi a propouštěla mě ze své moci, abych se mohl vrátit ke své ženě, byla jen metafora. Moje Penelopa už o svého Odyssea nestála a cesta sem, na Mljet, bájnou Ogygii, se nabízela jako další pokus o Vittiiino nalezení. Pociťoval jsem sice vzrušení, ale přitom jsem dobře věděl, že je to nesmysl, a stesk po ní mě náhle bolel o to víc. Údajných Ogygií je přece několik, ostrov Mljet je jen jedna z nich, zřejmě ta nejmeně pravděpodobná, a že mi právě tady nějaká skála připomněla... Co vlastně? Sen? Halucinaci, kdy jsem u podobné kamenné průrvy mluvil s člověkem z patnáctého století?

Šel jsem pomalu dál nad jižním pobřežím ostrova, převaloval v hlavě myšlenky a současně se kochal výhledy na moře. Dvakrát jsem sestoupil až k jeho hladině a pozoroval měnící se barvy příboje, od azurové škály

věčně pohyblivých vln přes variace okrových odstínů kamenů až k černi stínů na skaliskách, proděravělých a rozleptaných nekonečnými útoky slané olejovité vody. Odhadoval jsem, že jsem ušel po cestách i mimo ně asi sedm kilometrů, a ohlašovala se únava. Bylo něco po třetí a já zamířil k severu, abych se do hotýlku vrátil před setměním. Hodlal jsem přejít vrchy nějakou z cest pod Velikim Planjakem, tam narazit na silnici a po ní se pohodlně vrátit až do Polače. Zvolil jsem jednu z pěšin, které tu občas stoupaly vzhůru, nasadil stejnoměrné tempo a začal zdolávat strmý, řídce zalesněný svah. Vyšlapaná cesta se stáčela chvíli doprava, chvíli doleva, ale pak se téměř ztratila a já obtížně metr po metru šplhal po šikmé ploše plné kamenné suti mezi ostrými vápencovými skalisky. Noha každou chvíli uvolnila kámen, který se s rámusem řítit dolů po svahu. Udýchaný a zpocený jsem se zastavil a pohlédl na hodinky. Uběhla půlhodina od okamžiku, kdy jsem vyrazil nahoru, a stále jsem nedosáhl vrcholu. Zastavil jsem se a zvažoval, zda se nevrátím dolů na stezku. V tu chvíli jsem zaslechl hlas. Pomyslel jsem si, že se mi to zdálo, že mi hučí v uších a do toho že vnímám rytmus srdce. Nebo snad někde za kopcem vykřikl pták? Pak jsem ale znovu, i když nezřetelně a jako z velké dálky, slyšel opakovaně jedno slovo: „*Hééélp!*“ Zavolal jsem ze všech sil „hej, héj“ a vydal se směrem, odkud se volání o pomoc ozývalo. Doklopýtal jsem ke skále s vyvrácenou, nebo spíše nalomenou borovicí u skupiny keřů, hlas se teď ozýval přímo přede mnou, ale nikoho jsem nespatriil. Až když jsem stál přímo u stromu, uviděl jsem pod jedním z keřů velký červený batoh a vedle něj otvor do země zhruba metrového průměru. Naklonil jsem se nad něj a dole v šeru se na mě smál špinavý mužský obličej.

„Díky vám, pane, a gratuluji. Přišel jste právě včas,“ zahájila umazaná tvář anglickou konverzaci.

„Jste zraněný? Mám zavolat pomoc?“ zkoumal jsem jeho stav.

„Kromě toho, že právě hovoříte s naprostým idiotem, jsem úplně v pořádku. Můžete mě laskavě dostat z téhle hnusné díry ven?“

„Máte představu, jak to provést?“ tázal jsem se. Muž vězel v hloubce kolem tří metrů, otvor měl ostré okraje a nebylo vidět žádné stěny, po kterých by se dalo vlézt dovnitř nebo vylézt ven.

„Představu mám dokonalou už celých osm hodin, po které tady dřepím. Hodím vám lano, je k němu přivázaný provazový žebřík. Vy ho uvážete, ale prosím lépe, než se to předtím povedlo mně, ke kmeni toho stromu. Zbytek obstarám sám.“

Z díry vylétl konec lana, přivázaný ke kusu dřeva. Zachytil jsem ho a táhl, dokud se neobjevil žebřík. Pak jsem lano obtočil kolem stromu a udělal smyčku. Pro jistotu jsem ještě žebřík u otvoru držel, ale muž mě odehnal.

„Jděte raději stranou, prosím. Pokud byste se sem propadl, je tu sice dost místa pro oba, ale dávám přednost seznámení tam nahoře.“

Během chvíle se v otvoru ukázala hlava v helmě. Pokročil jsem k němu, ale znovu mě posunkem zastavil a mrštně vysoukal ven své svalnaté tělo. Sáhl po batohu, vytáhl z něj lahev a několikrát se dlouze napil. Pak došel ke mně, padl na záda, oddychoval a současně přerývané hovořil.

„Nechápu, jak se to mohlo stát. Šplhal jsem už zpátky, když to povolilo. Nechápu to. Myslel jsem nejdřív, že je to něčí vtip. Možná byl. Nechápu to.“

Posadil se.

„Máte u sebe telefon?“

Podal jsem mu ho.

„Můžete mi ho laskavě na chvíli půjčit?“

Přikývl jsem.

Sáhl do kapsy bundy, vytáhl z ní svůj mobil, obratně ho otevřel a vyňal z něj sim kartu. S mým telefonem pak provedl totéž a svoji kartu do něj vložil. Za okamžik telefonoval vzrušeně, ale krátce chrochtavou řečí. Když skončil, operaci s přístroji zrcadlově zopakoval. Můj mi vrátil zpět a vzápětí ke mně napřáhl ruku.

„Pieter. Pro přátele Piet.“

Také jsem se představil.

„Nevím, příteli, jak ti mám poděkovat. Zachránil jsi mi nejspíš život. Musím se trochu sebrat...“

Otevřel ústa, aby pokračoval v řeči, ale náhle se ke mně otočil zády a jeho ramena sebou zašklubala. Byla to jen chvilka. Obrátil ke mně usazené oči.

„Omlouvám se. Spadl jsem, telefon nefungoval a ba-toh, kde mám trochu jídla a pití, zůstal nahoře. Osm hodin jsem byl zoufalý. Na lodi mám dceru a s ní několik přátel. Jsme domluveni, že budou znepokojeni, když se neozvu do pěti odpoledne, aby mě mohli hledat nebo zavolat pomoc ještě za světla, ale nikdy jsme to nebrali vážně. Zkrátka mi otrnulo. Už jsem leccos zažil. Pracoval jsem v pralesích Jižní Ameriky i v Africe. V Evropě si pak všude připadám jako doma na dvorku a nedojde mi, že člověk se může utopit i v polévce. Změnil jsem trasu dnešního výzkumu, nedal jsem nikomu vědět a tohle se stalo. I kdyby mě šli hledat, pátrali by úplně jinde a místní policie... O té už si nedělám vůbec žádné iluze. Na ostrově snad ani žádná není, volali by kdovíkam. A za jak dlouho se dá propátrat bezmála sto čtverečních kilometrů zalesněných kopců se stovkami děr, jako je tahle? Zašel bych tu hladem a žízní, to je velmi reálná představa...“

„Co jsi tu zkoumal?“

„Zkoumal?“

„Zmínil ses, že jsi změnil trasu výzkumu.“

„Jsem herpetolog. Studuji hady, je to moje hobby. Ostrov Mljet je velmi zajímavé místo. Hadi tu totiž žádní nejsou.“

„Nejsou? Tak co tu zkoumáš?“

„Nejsou, ale co kdybych přece jen nějakého našel? Ještě na přelomu devatenáctého a dvacátého století tu bylo nejvíc jedovatých hadů v celé Evropě, měli tu ideální životní podmínky. Ale nasadili na ně promyky. Promyky mungo, malé šelmy, jistě znáš Riki-Tiki-Taviho z *Knihy džunglí*. Od hadů to tu dokonale vyčistily. Potom se ovšem přemnožily zase ony. No a mě zajímá, zda si zdejší hadi přece jen nenašli cestu, jak přežít. Proto také vyhledávám kaverny, jako je tahle,“ ukázal na díru před námi.

„Tam mohou vlézt, nebo spíš spadnout, ale ven už by se přece nedostali,“ namítl jsem.

„Každá taková jeskyně má spoustu vedlejších průduchů, některé jsou úzké právě tak pro hady a mungové se k nim nedostanou. Ale jakým zázrakem ses tu ocitl ty, příteli? Také něco hledáš? Snad poklady pirátů?“ smál se, ale hned se zarazil, když si všiml, že jeho smích neopětují. Omluvně dodal:

„Promiň. Nic mi do toho není. Hlavně že ses tu zjevil.“

„Smál by ses ještě víc, kdybych ti řekl, koho hledám,“ řekl jsem mu.

„Ohó. Tedy ne něco, ale někoho? V téhle pustině?“ díval se na mě tázavě.

„Hledám Kalypsó. Určitě víš, kdo to je.“

Nesmál se.

„Vím. A jsem jí vděčný. Přivedla tě ke mně, abys mě zachránil, to je víc než jisté.“

„Myslím, že ne. Hledám jednu ženu. Miloval jsem ji a ztratila se mi. Když jsem ji viděl naposledy, řekla, že mi vrátí svobodu. Jako Kalypsó Odysseovi. Nevěřila, že

ji mám rád. Myslela si, že v životě tápu. Že se mi stále stýská po manželce, která ode mě odešla, a že ona je jen náplastí na mou bolest. „Zůstanu na své Ogygii sama,“ řekla mi, když jsme se viděli naposled. Proto, když jsme tu s přáteli před týdnem zakotvili, jsem se rozhodl zůstat a hledat ji. Je to samozřejmě nesmysl, ale...”

„Ne, ne. To byl velmi požehnaný nápad. Objevil ses ve správný čas na správném místě. To není náhoda, příteli, věř mi. Já na oplátku zase věřím, že svoji Kalypsó najdeš. Ale tady na Mljetu to nebude, tady už jsi svůj úkol splnil. Když dovolíš – trochu času snad máš –, zvu tě na svou loď. Teď sejdem dolů do zátoky. Dcera právě vyplouvá z Polače, aby nás vyzvedla. Je to sem asi deset mil, bude tu tak za dvě hodiny. Posilníme se a pak tě vysadíme, kde si řekneš.“

4

„První den po ztroskotání se v záchranném člunu nemá nic jíst ani pít. Tělo si uvědomí, že se něco děje, a začne šetřit s energií. Ve člunu máš sice majáček a technika tě přes satelit hned najde, ale na moři nikdy nevíš.“ Piet mluvil spíš sám k sobě, zatímco jsem pil z lahve, kterou mi nabídl. Seděli jsme na plochem kameni nad úzkou oblázkovou pláží a hleděli na výseč hladiny, ohraničenou šedými skalisky s nízkým borovicovým porostem. Pověděl mi, že ho tu z jeho lodi téměř před měsícem vysadili a pluli do Řecka. Na ostrově pobýval v jednom z hotelů, často přespával sám v přírodě. Před pár dny se pro něho vrátili, aby jej vyzvedli, a dnes nebo zítra chtějí obrátit příď k domovu. Pravidelný šum slabého příboje nám neumožnil slyšet lodní motor, proto jsme byli náhlým zjevením tmavě modrého dvojstěžníku překvapeni. Já o to víc, protože jsem v něm poznal loď, kterou jsem se zájmem už dva dny pozoroval z okna svého pokojíku

v penzionu. Piet vstal, sešel na pláž, zastavil se na místě, kde příboj vytvořil z oblázků nízkou dunu, a mával. Plavidlo za sebou vleklo člun, posádka ho právě přitahovala k lodi. Po žebříku na levoboku do něj vzápětí sešplhali dva lidé, nastartovali motor a zamířili k nám. Trvalo jen pár minut, než před námi plochá gumová příď najela na oblázkový práh. Piet zachytil hozený provaz a držel ho, zatímco přes okraj člunu přeskočila bosá štíhlá pihovatá dívka s ohnivě oranžovými vlnitými vlasy, svázanými do ohonu. Doběhla k němu, políbila ho na obě tváře a na chvíli zůstala v jeho objetí. Námořník ve člunu, vysoký modrooký blondýn s krátkým ježkem na hlavě, na mě cenil velké bílé zuby a kynul mi, abych si nasedl, ale Piet mě zadržel a představil mi svou dceru. Jméno znělo jako *Melmut*, *Vermut* nebo *Helmut*, požádal jsem ji tedy, zda by mi je mohla hláskovat, a ona se smála. *Welmoed*. Prý jí často nerozumějí ani sami Holanďané, i pro ně to je neobvyklé jméno. Její ostře modrozelené duhovky s okrovými tečkami, jako upravené ve Photoshopu, se dívaly z přimhouřených očí v krásné tváři klasických rysů. Jako model pro Praxitela mohly sloužit i proporce jejího těla, včetně menších prsou. Oči jí ladily s tyrkysovou barvou dvoudílných plavek a ty zase tvořily doplňkovou barvu k tmavému okru opálené pokožky, po celém těle souvisle postříkané pihami, stejně jako v obličejí. Byla o hlavu menší než já a mohlo jí být tak pětadvacet, možná o něco víc. Bez rozpaků mě vřele políbila na tváře stylem pravá levá a současně mi pevně stiskla ruku. Pak se chopila lana a naháněla nás do člunu. Jakmile jsme se usadili, dívka se rozběhla, hodila provaz za námi, velkou silou odstrčila plavidlo na vodu a obratně naskočila dovnitř. Chlapík na zádi nahodil motor a zamířil ke štíhlé siluetě dvoustěžňové lodi, pomalu kroužící v ústí zátoky.

„Nemůžeme se k němu dobývat. Nastartuj, vracíme se do Prahy. Stejně nevěřím, že si to nechal doma. Počkáme.“

„Ale jak dlouho? Měl už se dávno vrátit a ani jeho syn neví víc, než že se motá někde na moři. My přece musíme zpátky.“

„Poletíš ty. Setkám se s ním sám. Něco z něj dostat musím.“

„Není ti dvacet, táto.“

„Jemu taky ne. Myslíš, že by na mě vystartoval? Ale ne. Bude rád, že mě zase vidí po těch letech.“

„Táto. Neřekne ti nic a navíc... já z toho dědka zkrátka nemám dobrý pocit. Nevěřím mu, má všechno jen z druhé ruky, navíc je to blázen. *Faklaf Cháfl*, a málem ti rozbil brýle.“

„Dědek? Je starší než já jen o pět let a má fyzičku. Viděl jsi, jak vyběhl ty schody, když zjistil, že tam zapomněl aktovku?“

„Ty nejsi dědek.“

„Davide, nechci, abys dopadl jako já. Vzdal jsem to a jedenáct let prospal. Pořád na to musím myslet. Jedenáct let.“

„Vycházíš z toho, že je našel, ale...“

„Jenže teď to vím. Našel je. A zřejmě to věděla i Mary. Krucifix, proč musela...“

„Nekřič, táto, nesmíš si to pořád vyčítat. Ten chlap si může vymýšlet, chce slávu, peníze a...“

„Ne, ne. Zapadá to do sebe. Má to logiku. Dokonalou logiku. Přehlédl jsem mat jako hlupák. Je to neomluvitelné. Teď už nesmíme nic podcenit.“

„Co myslíš? Toho dědka? Že by nám lhal? Že ví víc? Kde by k tomu přišel? Ani Plichtové nic netušili, to by přece mozaiky nenechali jen tak v hrobce. Zatím se přece nic neděje, můžeme mu slíbit, co chce, a pohlídat si ho. To víš, že ho s nimi nenecháme samotného. Změří

si je, vyfotí a dost. Šťourat se v nich nebude. Navíc to budeme my, kdo určí, kdy ho k nim pustíme. Konečně máme šanci.“

„To doufám. Teď už ale nechci udělat žádnou chybu.“

„Stavíme se někde na večeři, nebo budeme jíst v hotelu? Docela bych si dal ty jejich knedlíky s pečeným masem a s tím sladkým zelím.“

„Tobě to chutná? Kdybych to věděl, zašel bych s tebou v Montrealu do restaurace. Vede ji Čech, taky je tam vaří. Já je nerad, připadá mi to jako vycpávka a...“

„Je to dobrý...“

„... tloustne se po tom.“

„Hele, zase ti volá. My o vlku...“

„Co říkáš?“

„Volá ti. Ten dědek. Mašita. Vezmi to.“

„Hoorn, prosím... Ano? Můžete to opakovat? O-p-a-k-o-v-a-t, prosím... Ano... Děkuji... Děkuji vám.“

„Co chtěl?“

„Jak může mít po těch letech venku tak mizernou angličtinu? Mluvil prý znovu s tím klukem. Náš pan stavitel se vrátí příští týden v sobotu. Snad jsem mu rozuměl správně.“

6

Až zblízka a navíc z horizontu hladiny jsem si uvědomil, jak je loď velká. Téměř třikrát delší než naše Andilana, měřila jistě přes třicet metrů, a záď se jí zvedala vysoko nad vodu, ukončená dlouhým zvedacím můstkem. Na boku u přídě svítilo bílým písmem na tmavě modrém podkladu jméno ECHIDNA, pod ním menší nápis ENKHUIZEN. Na palubu jsme vyšplhali po bočním žebříku pod dohledem celé posádky a nastalo líbání, objímání a představování. Osazenstvo plavidla tvořilo, včetně Pieta a Welmoed, dvanáct lidí, šest žen a šest

mužů. Piet chvíli telefonoval, pak mě popadl za loket a provedl mě lodí. Prohlídku jsme začali na kapitánském můstku v palubní nástavbě, kolem dokola prosklené kabině se dvěma kormidelními koly a spoustou přístrojů a obrazovek. Za hezkého počasí se dalo kormidlovat také ze střechy nástavby, na niž šlo vylézt po žebříku, a na pohodlných lavicích z bílého měkkého plastu, sestavených do tvaru podkovy, se tu mohlo i sedět nebo ležet. Pietův otec nechal loď postavit na konci padesátých let, před dvěma lety prošla kompletní rekonstrukcí a byla vybavena vši možnou technikou. Velký salon s kuchyní a přilehlou jídelnou s jedním velkým stolem vyplňoval vnitřní prostor od středu lodi směrem k zádi. Dvě záďové kabiny, mezi něž se ještě vešla strojovna s motorem, byly přístupné z krátké široké chodby a procházela tudy od stropu k podlaze pata zadního stěžeň. Směrem k přídi vedla ze salonu delší chodba s rozšířením, kterým postupoval přední stěžeň. Z této chodby se vcházelo do dvou a dvou kabin po každé straně a na jejím konci do velké kapitánské kajuty, zužující se až do přídě, kterou obývali Piet s Welmoed. V každé kabině, vybavené sprchou, umyvadlem a záchodem, se nacházela lůžka pro dvě osoby a dále vestavěné skříně a police. Design padesátých let se nezapřel v dokonale zpracovaných detailech ze dřeva i kovu, jako celek ale prostor působil spíše časově nezařaditelnou starobylostí a především tu bylo velmi útulně a příjemně. Leštěné dřevo odstínu tmavého medu, chromované kování a temně modrý lesklý lak, v salonu klasický koberec, na stěně krásný obraz v hladkém zlaceném rámu a u třech kulatých stolků otáčivá křesla, vše připevněné k podlaze a ke stěnám. Prostorné sezení s velkým stolem nabízela i paluba, kam jsme se po prohlídce vrátili. Připili jsme si na Pietův šťastný den, jak přípitek uvedl on sám, a já tak mohl předvést, že vím, že my námořníci si nepřítukáváme sklem na sklo,

ale dotýkáme se pouze klouby prstů, abychom nerušili utonulé kamarády. Potom se Piet zeptal, kam mě mohou odvézt. Uvedl jsem název hotýlku v Polače, loď se pomalu obrátila a vracela se podél pobřeží zpět.

Při obeplouvání západní výspy ostrova zesílil vítr, posádka vytáhla plachty a vyrazila si zaplachtit na volné moře. V zátoce jsme zakotvili po setmění. Jedli jsme, popíjeli a hovořili až do pokročilé noci. Už dlouho mi nebylo tak dobře, ale únava se neodbytně hlásila. Požádal jsem Pieta, zda by mě mohl dovést na břeh, a on mě vybídl, abych se ještě na chvíli posadil.

„Mám pro tebe návrh, příteli. Spát už nepůjdeme. Vyplujeme s rozedněním, dospíme se na moři a ty popluješ s námi jako můj host, co říkáš? Budeš mít kajutu jen pro sebe.“

Když jsem loď poprvé spatřil zakotvenou v zálivu, běželo mi hlavou, jaké to asi je plout na ní. Ale že bych to mohl skutečně prožít? Není to od něj jen nabídka ze zdvořilosti? Nápad ve chvíli radosti, který mu bude ráno připadat hloupý? Rozmar bohatého dobrodince? Všiml si mého váhání a já udělal odmítavé gesto. Je to od něho velkorysé, děkuji, ale nejde to.

„Všichni si to přejí. A abys věděl, ten nápad měla Welmoed, ne já. Nic tě tu přece nedrží. Co když to tvá Kalypsó naplánovala právě takhle? Jestli máš v pořádku pas, nevidím žádnou překážku. Přistání doma plánujeme v půli června, poplujeme něco přes měsíc, většinu času budeme na volném moři. Můžeš přemýšlet, psát, soustředit se. Věř mi, že ti to prospěje. Víím, o čem mluvím. A pokud tě snad napadne opustit loď dřív, zajistím ti dopravu až domů, ať budeme kdekoli.“

Váhal jsem. „Pas mám nový, v hotelu dokonce předplaceno, ale... budu na lodi třináctý. Nevadí to?“

„Echidna nás chrání,“ ukázal s úsměvem na obraz nad námi.

Echidna. Napůl, od pasu nahoru, krásná žena a napůl obrovský had, nestvůra, obluda z řeckých bájí, která s obrem Týfónem rodila další obludy. Patronka lodi, která podle ní dostala jméno. Bájný tvor, spojující v sobě oboje, co herpetolog Piet miluje. To jsem se během večera stačil dozvědět od Welmoed. Loď se původně jmenovala Jane. Dědeček totiž miloval Tarzana, choval psa Tarzana, koně Tarzana, pro jachtu to ale vhodné jméno nebylo, proto Jane, jméno Tarzanovy družky.

„Je to velkorysá nabídka. Úžasná. No tak jo. Jo. Díky, Piete.“

Dovezli mě na člunu k osvětlenému molu před hotýlkem. Myslel jsem, že hluk motoru někoho probudí, ale temná okna zůstala zavřená. Odemkl jsem si, vyšel nahoru do pokoje, sbalil věci do tašky, na lístek na stole jsem načmáral, že jsem musel nečekaně odjet, a zatížil jej klíči od pokoje i vchodu. Popadl jsem své zavazadlo a sáhl na noční stolek pro notebook, seběhl jsem po schodech a dole jsem schválně zabouchl silněji. Čekal jsem, zda přece jen někdo nezareaguje, ale uvnitř se nic nepohnulo. Asi za dvě hodiny potom (už se rozednívalo) jsme na Echidně zvedli kotvu. Můj penzion stále tonul ve tmě. Na jeho molu na lavičce pod světlem seděla majitelova dcera. Zavolał jsem na ni a zamával. Pozdrav opětovala, ale pochyboval jsem, že mě na tu dálku v šeru poznala.

7

Osmadvacátého května nad ránem jsme vypluli ze španělské Malagy, kde jsme kotvili, než přešel celý deštivý týden. Předtím jsme pro doplnění zásob a nafty přistáli jen třikrát. Poprvé na podpatku italské boty v Otrantu, pak v Syrakusách na Sicílii a v Cagliari na Sardinii. Teď jsme se blížili k Gibraltaru a měli jsme za sebou zhruba polovinu cesty. Většinu času jsem trávil na palubě a na